

skozi katero je zbežala sestra. In prav skozi to luknjo je padala sedaj v sobico sončna svetloba, ki je osvetljevala vso grozo zločina...

Naposled je miška Grebačica zbežala iz uničenega doma in hitela jokaje k sosedu, modri miši, ki je prebivala v luknji pod omejkom, da bi ji potožila svoje gorje. Ko ji je vse povedala, je modra miš pokimala in ji rekla, da se to često dogaja in da se rjasti ropar z belim naprsnikom imenuje podlasica. Pomagati pa ji ni več mogla. Samo svetovala ji je, naj obe luknji zagrebe in si izkoplje novo sobico...

To je Grebačica še isti dan do večera tudi storila...

Potem je utrujena in onemogla v novi sobici zaspala in je spala tako trdnó, da je niti glad ni prebudil. Prebudilo jo je nekaj čisto drugega...

Medtem ko je spala in spala, je sonce že davno vstalo izza gorâ — in kmalu nato je prišel na njivo hlapec s plugom. Začel je orati. Hodil je gori in doli in srebrno se leskeči plug je rezal in prevračal grudo, da se je človeku milo storilo. Čim dalje je oral, tem manj je bilo strnišča. In tako se je nenadoma vrezal lemež tudi pod novo sobico miške Grebačice, ki je še spala — in preden se je nádejala, se je vse zavrtelo z njo, kakor da je potres. Kos grude se je prevalil in se razpočil prav tam, kjer je bila njena sobica, tako da je miška še vsa zaspana padla na prosto. Seveda se je prestrašila — komaj pa je odprla oči, se je še bolj zgrozila, kajti prav zraven nje je stopila težka hlapčeva noga. (Slika 2.) Čisto malo — le trohico dalje, pa bi jo bil pohodil...

In Grebačica je bila zopet brez doma...

(Dalje.)

Charles Perrault — Jože Gregorič:

Vila in dobra pa hudobna deklica.

Nekoč je živela vdova, ki je imela dve hčerki. Starejša, ki ji je bilo ime Marjeta, je bila po obrazu in po srcu popolnoma podobna svoji hudobni materi, mlajša, ki so jo klicali za Anico, pa je bila zelo lepa in dobra in blagega srca, izrezana podoba svojega dobrega očeta, ki ga ni imela več.

Vdova je bila vsa zavérovana v svojo Marjeto, Anice pa ni mogla videti niti s koncem očesa. Revica je morala jesti sama v temni veži, mati in zlobna sestra sta jo neprenehoma gonili z dela na delo in vsak dan je morala iti dvakrat debelo uro daleč z vrčem po vodo.

Ko pride nekega dne k studentu in natoči v posodo srebrne studenčnice, se ji približa revna ženica in jo milo poprosi vode.

»O, prav rada postržem vsakemu, če le morem!« prijazno zagostoli deklica in ponudi ženici poln vrč. Še podržala ji ga je, da je laže pila.

Ko se napije, ji dé ženica, ki v resnici ni bila nihče drug kot mogočna vila, ki se je spremenila v beračico, da bi se na lastne oči prepričala, ali je deklica res tako dobrega srca, kakor so pripovedovali:

»Veš kaj, deklica! Ker si tako dobra, lepa in vljudna, ti bom nekaj dala. Pri vsaki besedi, ki jo boš izgovorila, bo padel iz tvojih ust krasen cvet ali pa dragocen biser.«

Neznana ženica izgine, Anica pa se vesela vrne domov.

Hudobna mati jo je doma že komaj čakala in jo ostró okregala, kod se je tako dolgo klatila.

»Odpustite mi, mamica!« odgovori Anica, »prej nisem mogla priti.«

In glej čudo: pri teh besedah sta ji padli iz ust dve vrtnici, dva bisera in dva velika diamanta!... Mati je kar ostrmela in od silnega začudenja komaj spravila iz sebe:

»Hčerka, kaj je to? Odkod ti biseri in diamanti?«

Deklica ponižno pripoveduje o beračici, ki jo je prosila vode, in o njeni obljudi. Pri vsaki besedi pa ji je zdrsnil iz ust svetel diamant.

Mati se ni mogla dovolj načuditi. Précej ji šine v glavo:

Zakaj ne bi poslala k studencu še svoje starejše hčerke, če je tako!? Naj še ta kaj dobi!

Hitro jo pokliče k sebi in ji veli:

»Marjetica, poglej, kaj se vsiplje iz ust tvoji sestri Anici, kadar govori! Ali ne bi bila vesela, ako bi se tudi tebi kaj podobnega zgodilo? Zato pojdi na studenec z vrčem po vode! Tam boš videla ubogo ženico, ki te bo prosila vode. Lepo prijazno ji postrezi, da bo še tebi dala takšen dar!«

»Uh, kdo bo hodil tako daleč po vodo! In v taki vročini!« se izgovarja nemarna Marjeta.

»Bomo videli, ali pojdeš ali ne!« ji zagrozi mati. »Le urno vzemi vrč in se mi poberi, če ne!...«

Marjeta godrnjaje vzame najlepši srebrni vrč in počasi odide k studencu. Še preden pride do vode, zagleda lepo gospo v krasni obleki. Gospa se ji približa in jo prosi vode. Bila pa je to prav tista vila, ki se je malo prej prikazala njeni sestri Anici. Toda sedaj se je napravila kot kraljična, da bi videla, ali je Marjeta res tako hudobna, kakor so pravili.

Marjeta pa se zadere na kraljičino prošnjo:

»Kajpada! Misliš, da sem zato prišla sem, da bom tebe napajala! Seveda! Kar strezi! Tam imaš studenec, pa se napij, kolikor hočeš!«

»Sedaj vidim, da res nimaš preveč blagega srca!« mirno odgovori vila. Za svojo surovost in nevljudnost pa boš prejela tudi primerno plačilo, da bo vsak videl, kakšna si: za kazen ti bo odslej pri vsaki besedi, ki jo boš spregovorila, prilezla iz ust strupena kača ali pa ostudna krastača!«

Kraljična izgine, Marjeta pa odide srdita domov.

Mati jo je težkó pričakovala. Stala je na pragu in ji že od daleč klicala:

»No, kako je, hčerkica?«

»Kako neki! Saj vidite!« ošabno zakavsna nad materjo — iz ust pa ji šineta dve kači in dve krastači!

»Sveta nebesa!« zakriči mati od groze. »Kaj je to? Kaj je to?... A, čakaj, to nama je naredila tvoja ničvredna sestra! Ji bom že pokazala!« je vpila in vihrala nad nedolžno Anico, da bi jo pretepla.

Ko vidi Anica razjarjeno mater, se je tako prestraši, da zbeži iz hiše in se skrije v bližnjem gozdu.

Tam jo sreča mlad kraljevič, ki se je vračal z lova. Vpraša jo, zakaj joka in kaj dela sama v gozdu.

»Oh, gospod, kako ne bi jokala, revica uboga, ki nikjer nimam miru! Mati me vedno pretepa in me je spodila od doma... Oj, gorje mi!... Nikogar nimam, ki bi se me usmilil!«...

Med pripovedovanjem ji je padlo iz ust več ko deset diamantov in biserov in prav toliko krvavordečih vrtnic. Kraljevič se je močno začudil in jo prosil, naj mu razodene svojo skrivnost.

Deklica mu je rada povedala, kako je mati ravnala z njo in kaj ji je obljudila neznana beračica, ki ji je dala vode.

Kraljeviču se je revica zasmilila. Njena lepota in miloba sta ga tako očarali, da se ni mogel ločiti od nje. Odvedel jo je v kraljevsko palačo svojega očeta in se poročil z njo.

Hudobno Marjeto pa je zasovražila njena lastna mati, ki jo je nekoč tako ljubila. Ni je več marala poleg sebe in nekega dne jo je s palico zapodila od hiše. Nihče je ni hotel pod streho, ker so se je vsi bali. Nesrečnica je morala iskati zavetja v samotnem gozdu, kjer so jo raztrgali in požrli volkovi.

Slavstvo

Knjižice mladinske matice. 28—31. Štiri drobne zvezke smo dobili na ogled: 1. Pastirci. Pisatelj Fr. Bevk opisuje v jedrnatem narodnem slogu, živahno in privlačno, dogodivščine iz življenja treh pastirjev in plahе, samotarske pastirice, ki pa ni bila sprejeta v družbo fantičev. Knjižica vleče. Vsebinsko pojasnjuje tudi risbe. — 2. Po lepi Sloveniji. (Dr. R. Andrejka.) Pisatelj kot dober opazovalec in spreten pripovedovalec opisuje in v slikah predočuje zanimivosti Ljubljane in Maribora. 3. Kralj Honolulu-

1u. Ilustrirana pravljica v III delih. 4. Kresnice. Poučna knjiga s slikami, ki mlade, vedoželjne bravce povede v kraljestvo najnovejših iznajdb, naravnih zanimivosti in čudovitosti. — Vse štiri brošurice bodo dobile svoj krog mladih pa tudi starejših bravcev. Če bodo v isti meri tudi vzgajale!? Želeli bi, da bi se to mladinsko štivo bolj usmerilo na versko in etično plat, kar bi se v povestih, pravljicah pa tudi v »Kresnicah« neprisiljeno moglo doseči.

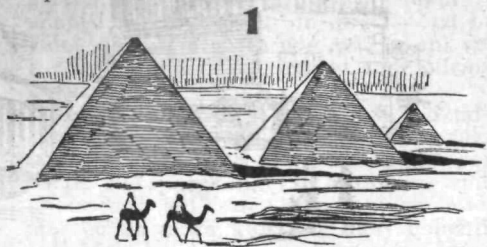
Zanimivosti

Sedmera čuda sveta

V starem veku je človeška roka napravila sedem del, ki so vredna največjega občudovanja. Piramide, Semiramidini viseči vrtovi v Babilonu, Zevsov kip, ki ga je napravil Phidias v Olimpiji, Mavzolejev nagrobni spomenik na Halikarnasu, svetilnik na egipčanskem otoku Pharos, kolos na otoku Rodu in Artemidin tempelj v Efezu. In — to mora priznati tudi človek modernega časa — res so ta dela velikanska, da jih lahko stavimo ob stran današnjim novodobnim ustvaritvam. Piramide v deželi svetega Nila so bile že v časih starih Grkov zelo častitljivi spomeniki, kajti že takrat so preživele dobo 2000 let. Babilonski kralj Nebukadnezar je kaj rad gradil stavbe. Za njegove vladе je preživel Babilon svojo zlato dobo. Za svojo soprogo Semiramido je dal zgraditi na visokih obokih krasne strešne vrtove, ki jih zato imenuje zgodovina viseče in so jih Grki zelo občudovali. Velikanski Zevsov kip v Olimpiji, ki so ga za časa znanih olimpijskih iger obiskovali vsi grški rodovi, je bil doselej največji kip na zemlji. Bog sedi na prestolu; če bi se pa vzdignil, bi njegova glava pogledala skozi strop visokega templja. Ves kip je bil iz zlata, slonovine in ebenovine, torej prekrasno delo, tako da je neki grški obiskovalec, ki je videl kip pol tisočletja kasneje, ves presenečen dejal, da vsak, ki bi prišel z največjo skrbjo v Olimpijo, mora biti polajšan in vesel, ker je smel uživati ta pogled. Grobnice, ki jo je postavil kralj Mauzolos iz Karije zase in za svojo ženo Artemizijo, je bila tako lepa, da so jo često posnemali. Najslavnejši umetniki, med njimi

Skopas, so se učili pri njenih podobah. Še dandanes imenujemo velike nagrobne spomenike, zlasti grobnice po tem kralju Mauzolu — mavzoleji. Po širnem svetu slaven je bil svetilnik, ki ga je postavil neki grški stavbenik na otoku Pharos v aleksandrijskem pristanišču in je 1500 let svetil bližajočim se ladjam. Nihče ne ve, kako je propadel. Zdi se, da ga je zrušil potres. Kolos v rodkem pristanišču je bil bronasti kip boga Helija, ki je podoben velikemu kipu Svobode v njujorskem pristanišču. Ko se je zrušil ta 32 m visoki kip, je moralo 900 kamel odnesti zrušeni material. V Efezu je stal velikanski tempelj boginje Artemide. Okrog in okrog ga je obdajala dvojna vrsta stebrov, ki jih je bilo kar 128, da so mogli nositi težko streho. Razrušila ga je zločinska roka: da bi si pridobil žalostno slavo, ga je dal Herodotrat zažgati.

Od sedmerih čud sveta je ostal do danes le eden, in čudno, najstarejši: piramide. Pred njihovo veličino stoji resna in zagonetna sfinga. Koliko tisočletij bodo še preživele?

Piramide, prastara grobišča egipčanskih kraljev.